

Школенко О.В., к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва ПВНЗ «Європейський університет» Уманська філія (Україна)

ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ – ОСНОВНИЙ АСПЕКТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

В даній статті автор розглядає основні проблеми з якими стикаються вітчизняні виробники в теперішніх умовах господарювання та надає пропозиції щодо їх вирішення. Автор пропонує, для забезпечення сталого розвитку країни необхідний перехід до інноваційної моделі господарювання вітчизняних виробників, адже саме впровадження новітніх продуктів та новітніх технологій, визначає рівень продуктивності економіки країни. В авторському розумінні, подано поняття «продуктивність економіки» – це основи сталого економічного зростання, що забезпечуються розвитком науково-дослідної та інноваційної діяльності галузей вітчизняного виробництва, а основним результатом економічного розвитку країни є конкурентоспроможність вітчизняних товарів та забезпечення рівня добробуту населення. Ефект продуктивності економіки характеризує рівень ресурсного забезпечення економіки країни і пов'язаний з ефективністю ведення багатогалузевого господарства, показує рівень виробництва кожної галузі, що є результатом виробництва та споживання товарів народного вжитку даної країни. В авторському формулюванні трикутник економічних інтересів суб'єктів економічного розвитку показує економічні відносини, що виникають між суб'єктами господарювання в процесі виробництва. Для стабільного зростання економіки потрібний стабільний розвиток інтересів даних суб'єктів.

Ключові слова: конкуренція, субсидії, бюджетні дотації, доступні кредити, податкові пільги, інновації

Рис. 1, літ. 7.

Школенко О.В.

ЗАЩИТА ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ – ОСНОВНОЙ АСПЕКТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ.

В данной статье автор рассматривает основные проблемы, с которыми сталкиваются отечественные производители в нынешних условиях хозяйствования и представляет предложения по их решению. Автор предлагает, для обеспечения устойчивого развития страны необходим переход к инновационной модели хозяйствования отечественных производителей, ведь именно внедрение новейших продуктов и новейших технологий, определяет уровень производительности экономики страны. В авторском понимании, подано понятие «производительность экономики» - это основы устойчивого экономического роста, которые обеспечиваются развитием научно-исследовательской и инновационной деятельности отраслей отечественного производства, а основным результатом экономического развития страны является конкурентоспособность отечественных товаров и обеспечения благосостояния населения. Эффект производительности экономики характеризует уровень ресурсного обеспечения экономики страны и связан с эффективностью ведения многоотраслевого хозяйства, показывает уровень производства каждой отрасли, является результатом производства и потребления товаров народного потребления данной страны. В авторском формулировке треугольник экономических интересов субъектов экономического развития показывает экономические отношения, возникающие между субъектами хозяйствования в процессе производства. Для стабильного роста экономики необходимо развитие интересов данных субъектов.

Ключевые слова: конкуренция, субсидии, бюджетные дотации, доступные кредиты, налоговые льготы, инновации

Shkolenko O.V.

PROTECTING THE ECONOMIC INTERESTS OF DOMESTIC PRODUCERS THE MAIN DIMENSION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE COUNTRY.

In this article the author examines the main problems faced by domestic producers in the current economic conditions and provides suggestions for their resolution. The author proposes to sustainable development necessary transition to an innovative model of managing domestic producers, because the introduction of new products and new technologies, determines the level of productivity of the economy. In the author's sense given the concept of "performance economy" - is the foundation for sustainable economic growth, provided the development of research and innovation to the domestic industry, and the main result of economic development is the competitiveness of domestic products and ensure a level of welfare. Effect productivity reflects the level of resource support the economy and the associated efficiency of a diversified economy, shows the production of each industry resulting production and consumption of consumer goods of the country. In the author's formulation triangle economic interests of economic development shows the economic relations arising

between entities in the production process. For Sustainable Growth desired stable development interests of data subjects.

Keywords: *competition, subsidies, government grants, affordable loans, tax breaks, innovation*

Постановка проблеми. Сучасний кризовий стан економіки вимагає розробки нових підходів до формування і функціонування рівноважного розвитку економічних систем. У рамках прийнятих державою антикризових заходів розвитку економіки вагоме місце відводиться механізму забезпечення сталого розвитку вітчизняного виробництва, адаптованого до ринкових умов, спрямованого на забезпечення збалансованого і стабільного розвитку країни. Сталий розвиток держави, задоволення потреб сучасного суспільства та забезпечення соціально-економічного зростання є неможливим без активної інноваційної діяльності. На даний момент не викликає сумніву той факт, що саме інноваційна діяльність є головним джерелом підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції та економічного зростання країни. Тому державі, як основному гаранту, необхідно стимулювати та підтримувати інноваційний вибір вітчизняних товаровиробників задля покращення економічної ситуації в країні

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сталого розвитку досліджуються у працях багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців. Значна увага науковців приділяється формуванню та обґрунтуванню підходів до забезпечення сталого розвитку стосовно різних галузей економіки. Різноманітними дослідженнями цієї проблеми займалися і зробили вагомий внесок у її розвиток такі вітчизняні вчені як А. Кінах, Т. Буй, С.Нікітченко, В.Гейць, І.Бураковський, О.Плотников, В.Гальчинський та інші. Однак, як показує огляд літературних джерел, окремі питання державної підтримки та захисту вітчизняних товаровиробників ще недостатньо вивчені й вимагають глибшого дослідження.

Виділення невирішеної проблеми. Вітчизняні науковці в своїх працях виділяли основні моменти захисту та підтримки певної галузі, надавали напрями щодо захисту вітчизняних виробників з метою розвитку галузі. А розвиток, захист та підтримку власного виробництва в масштабі основного аспекту становлення сталого розвитку держави залишається актуальним та потребує досліджень.

Метою наукової статті є виділення основних проблем функціонування вітчизняних товаровиробників в нинішніх умовах та внесення чітких пропозицій захисту та підтримки вітчизняного виробництва для забезпечення сталого розвитку країни в цілому.

Результати дослідження. Сучасне становище економіки України залишається вкрай складним. Ситуації в соціально-економічній сфері країни важко знайти порівняння навіть із дуже складними часами початку 90-х років. До суто економічних чинників — тривалої рецесії, зниження внутрішнього виробництва в минулому році — додалися наслідки високої корумпованості влади і відповідних втрат бізнесу в попередні часи. Нині процеси економічного розвитку суттєво гальмують зовнішні загрози — анексія Криму, збройні провокації Російської Федерації. Величезні ризики для економіки містять сепаратистські прояви та силове протистояння на сході країни. Як зауважує МВФ, Донецька, Луганська і Харківська області відповідають разом за більш ніж 21% українського ВВП і 30% промислового виробництва, тому продовження конфлікту може зменшити доходи бюджету і серйозно нашкодити інвестиційним перспективам України [1].

В Україні на даний час спостерігається вибух інфляційних процесів, який завдав нищівного удару по доходах і заощадженнях населення. Товари імпортного виробництва стали недоступними українському покупцю, переважна більшість українців надають перевагу українському виробнику. Але, щоб задовольнити потреби на внутрішньому ринку вітчизняні товаровиробники повинні не уступати імпортним аналогам. Конкурувати вітчизняним товаровиробникам значно важко внаслідок зростання собівартості через формування штучно завищених цін на електроенергію, газ, нафтопродукти, послуги транспорту, багато в чому це зумовлене неефективною політикою державного регулювання природних монополій та дорожнечою банківських кредитів. Тому навіть українські товари є дорогими для українського народу.

Невиправдано високою є енергозатратність вітчизняної економіки. Якщо на 1000 дол. внутрішнього валового продукту в Німеччині витрачається 0,15 тонни умовного палива, у Франції — 0,16, то в Україні — 0,55. Доведено, що нами витрачається приблизно вдвічі більше енергоресурсів, ніж це потрібно для створення продукту. Щоб довести цей показник хоча б до 0,22, треба вкласти в модернізацію енергокомплексів і промисловості, за розрахунками вчених, не менше 24 млрд. грн. Потрібні програми державно-приватного партнерства [1].

Вважаємо, що сталий розвиток вітчизняного виробництва повинен базуватися на програмно-цільовому підході до управління господарством в системі економічного механізму пріоритетного виробництва, де доцільно виділити цілі та завдання програми розвитку стратегічних галузей із виділенням організаційно-економічних, технологічних, інституціональних, інноваційних, інвестиційних, соціальних завдань і напрямів їх вирішення у рамках державної економічної політики.

Продовжуючи курс розпочатих реформ з метою активізації темпів позитивних перетворень в країні, в 2013-2014 рр. в економічній політиці пріоритетними будуть наступні напрямки: підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення інвестиційного клімату, підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення, розвиток високотехнологічних секторів економіки та стимулювання перетворень у стратегічних галузях, збільшення обсягів експорту українських товарів [2].

Особливо актуальним для вітчизняного виробника є фінансування. Український виробник не може розвиватися без кредитних ресурсів. Уряду країни потрібні термінові серйозні заходи для стабілізації курсу гривні. Стрімкий ріст курсу долара спричинив паніку та недовіру до банківської системи, як з боку виробників так і споживачів. Українські виробники, що працюють з імпортною сировиною вимушені припинити свою діяльність та закритися, адже їх продукція є неспроможною для українського споживача за ціною позицією. В свою чергу, масове закриття підприємств малого та середнього бізнесу тягне за собою ще одну проблему українському уряду - масове безробіття.

Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу належать до пріоритетних напрямів економічної політики більшості країн світу. Формами підтримки малого бізнесу у розвинених країнах найчастіше є спеціальні режими оподаткування, пільгові умови кредитування, спрощення процедур реєстрації та звітності, державна підтримка конкуренції на ринку [3].

Якщо проаналізувати доступність кредитних ресурсів за кордоном спостерігаємо таку тенденцію у Франції рівень відсоткової ставки становить 2,75% – 10%. В Німеччині ставка по пільгових кредитах становить 1% [4]. Відсоткові ставки в Україні, під які сьогодні підприємства залучають кредити, досягають рівня від 16,5 до 39 % річних [5].

Фіскальний пакет, на думку організації та об'єднань промисловців, підприємців і роботодавців, має бути доповнений заходами, які дозволять підвищити ділову активність в цілому, реалізувати за державної підтримки програми імпортозаміщення, домогтися диверсифікації вітчизняного експорту, мінімізувати втрати виробників, безперешкодно розвивати малий та середній бізнес. Достатньо перспективним для України може стати технологічний кредит. Механізм його адміністрування полягає в тому, що підприємству дозволяється списати на витрати до 50% витрат на придбання новітньої технології. Такий інструмент буде стимулювати малий бізнес провести технологічну модернізацію [6].

Вплив політики і стратегії захисту вітчизняного товаровиробника є головним чинником який зосереджує збагачення та соціально – економічний розвиток держави в цілому. Традиційно ефективність економічної політики держави оцінюють за динамічними показниками - зміною ВВП, обсягами промислового та сільського виробництва та наданих послуг. Але дана оцінка не завжди адекватно відбиває ті процеси, які відбуваються в країні. Тому такі вітчизняні вчені як В.Гейць, І.Бураковський, О.Плотніков, В.Гальчинський неодноразово вказували на проблемні моменти української моделі економічного зростання [7]. На їх думку, орієнтація на абсолютні показники, а саме темпи зростання ВВП, та надходження іноземних інвестицій не дає чіткого виявлення основних проблем які виникають в процесі економічного зростання.

З цим ще можна посперечатися, адже дійсно Україна вже 12 років намагається працювати в ринковій економіці, і з точки зору експертів особливого економічного росту не спостерігається. Тому потрібно щось міняти і міняти управління, а саме модель економічного розвитку. Але основними показниками було, і буде залишатися рівень ВВП та забезпеченість іноземними інвестиціями.

Україні необхідно працювати за інноваційною моделлю розвитку ринкової економіки. Інноваційна модель повинна базуватися на основних принципах результативності, а саме : відродження та модернізація основних галузей вітчизняного виробництва що створюють ефект продуктивності економіки.

Термін «ефект продуктивності економіки» вживається вперше. Він означає та характеризує рівень ресурсного забезпечення економіки країни і пов'язаний з ефективністю ведення багатогалузевого господарства, показує рівень виробництва кожної галузі, що є результатом виробництва та споживання товарів народного вжитку даної країни. Основна оцінка «продуктивності економіки» кожної країни залежить від розвитку інноваційної діяльності, а саме впровадження новітніх продуктів та новітніх технологій та забезпеченості трудовими ресурсами.

Отже, автором запропоновано тлумачення поняття «продуктивність економіки» – це основи сталого економічного зростання, що забезпечуються розвитком науково-дослідної та інноваційної діяльності галузей вітчизняного виробництва, а основним результатом економічного розвитку країни є конкурентоспроможність вітчизняних товарів та забезпечення рівня добробуту населення.

Вирішенню головних проблем зростання рівня розвитку економіки та добробуту населення є можливість забезпечення лише ефективною економічною політикою держави. Засади формування внутрішньої і зовнішньої політики держави можливі за рахунок глобальних чинників, тому саме правильність реалізації даних політик стане аспектом захисту внутрішнього ринку. Однією з особливостей проведення ефективної внутрішньої політики держави є вирішення основних проблем економічного розвитку держави в цілому, тобто високий рівень державного регулювання.

Уряд кожної країни ставить перед собою основні питання серед яких, збільшення доходів, зменшення видаткової частини Держбюджету та недопускання дефіциту.

Особливістю сталого розвитку вітчизняного ринку є забезпечення вітчизняних товаровиробників фінансовими коштами, що в подальшому дає змогу товаровиробникам створити конкуренцію власних товарів на світових ринках, за рахунок підвищення рівня виробничих потужностей, а також забезпечення збільшення обсягів виробництва, запровадження інновацій, модернізацію виробництва та заміну старого устаткування на нове, що потребує відповідно залучення нової робочої сили, а в подальшому збільшенню робочих місць.

Особливістю економічного процвітання держави є стабільні та зрозумілі відносини між суб'єктами економічних відносин. Трикутник економічних інтересів показано на рис. 1.

Рис. 1. Трикутник економічних інтересів суб'єктів економічного розвитку*

*Запропоновано автором

Для стабільного зростання економіки потрібно стабільний розвиток інтересів а саме: виробник виготовляє продукцію, споживач споживає, але в свою чергу споживач робоча сила, за яку виробник надає винагороду у вигляді заробітної плати. В свою чергу, як виробник так і споживач споріднені у своїх правах задля економічного зростання держави – вони сплачують у державу платежі та податки. Держава, в свою чергу, забезпечує стабільний розвиток та підтримку вітчизняного виробника за рахунок бюджетного фінансування, а споживачу гарантує збільшення соціальних виплат та гарантів. Розірвання будь якого складового трикутника тягне за собою важке випробування, адже для відновлення даних складових необхідні роки та стала робота уряду країни.

Сталий розвиток економіки визначається державною фінансовою політикою – це частина соціально-економічної політики держави щодо забезпечення збалансованого зростання обсягів вітчизняного виробництва, фінансового забезпечення виконання соціально-економічних програм країни і регіонів, спрямованих на зростання рівня і якості життя населення.

Висновки та пропозиції. Для вирішення даних проблем уряду України необхідно розробити чіткий план дій, а саме:

- прийняття законодавчих документів щодо захисту та підтримки українського виробника;
- розробка чіткого стратегічного підходу до розв'язання проблеми насичення внутрішнього ринку товарами вітчизняного виробництва на основі якісної імпортозамінної продукції;
- використання діючих виробничих потужностей та підвищення їх технологічного рівня на вітчизняних підприємствах;
- стимулювання ресурсозбереження та інноваційного розвитку;
- спрямування інвестиційних ресурсів держави на впровадження нових зразків ресурсозберігаючої та енергоефективної техніки і технологій;
- організація сучасної підготовки кадрів та стимулювання залучення до цих процесів приватного капіталу;
- об'єктивна бюджетна фінансова допомога, у формі експортних субсидій;
- зменшення податкового навантаження, та запровадження податкових канікул;
- доступність кредитних ресурсів, внаслідок зменшення доларизації країни
- повернення довіри до української гривні;
- стабілізувати політичну ситуацію в країні.

Зростаюча залежність національної економіки від зовнішніх факторів, в тому числі негативних, обмеженість і дороговизна енергетичних ресурсів, необхідність більш раціонального використання сировинної бази і робочої сили мають служити стимулом для використання інновацій задля підвищення

потенціалу віддачі від наявних в країні та імпортованих з-за її меж ресурсів, переходу вітчизняної економіки до стандартів економічно безпечного виробництва і споживання з метою забезпечення сталого економічного розвитку в цілому.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. А. Кінах. Виробникові потрібна не підтримка уряду, а державний протекціонізм. / Анатолій Кінах // Україна молода. Щоденна інформаційно-політична газета № 066 від 13.05.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/2458/159/87298/>
2. Постанова КМУ від 27 лютого 2013 р. № 187 «Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. (Зі змінами внесеними згідно постанов КМУ).
3. Буй Т. Г. Податкова політика щодо малого бізнесу в Україні / Буй Т.Г. // НАУКОВІ ЗАПИСКИ НАУКМА. Том. 120. Економічні науки, 2011, С.8-12.
4. Нікітченко С.О. Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників в умовах економічної кризи. / С.О. Нікітченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України 2009 – Вип. 142 частина 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/chem_biol/nvnu/2009_142_2/09nso.pdf.
5. Офіційний сайт Міністерства Аграрної політики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>
6. А. Кінах. Виробникові потрібна не підтримка уряду, а державний протекціонізм. / Анатолій Кінах // Україна молода. Щоденна інформаційно-політична газета № 066 від 13.05.2014. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/2458/159/87298/>
7. Гейць В.М. Розгортання фінансово економічної кризи в Україні у 2009 р: негативні наслідки та засоби їх пом'якшення : наук-аналіт. доп. / [за ред. акад. НАН України, В.М.Гейця; Ін-т економ. та прогнозування НАН України; Ін-т демограф та соц. досліджень НАН України.] – К., 2009, –160с. – С. 84-92.